

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.

Ce si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'— — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopalniške ulice)

Telefon št. 242.

Dr. Ljudevit Pivko.

Sokolstvo v Novem Sadu, Subotici in Beogradu.

(Dalje).

Pozdrav predsednika češkoslovaške republike.

Češkoslovaški poslanik Kalina, ki ga je Sokolstvo pozdravilo z dolgo trajajočim burnim ploskanjem, prinaša v češkem jeziku v izbrano lepih izrazih ujedinjenemu narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev pozdrave velikega predsednika češkoslovaške države (Živio!) in češke Sokolske občine. On je sicer sam tukaj, toda za njim stoji vse češko Sokolstvo, ki se ni moglo udeležiti tega slavnostnega dne Jugoslovanov, ker jim sovražnik (Dol z njim!) ogrožuje jedva osvobojene kraje domovine. Sokoli so mobilizirani za to borbo. Nadaljuje potem v srbohrvatskem jeziku in pozdravlja jedinstvo Sokolov Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zvesti načelu »Vera za vero« bodo delovali češki Sokoli kakor ves češki narod vedno skupno z nami. Ta prvi svobodni Vidov

dan naj bo začetek velike sreče Jugoslovanov. Na zdar! (Odobranje.)

Ruski pozdrav.

Mihajlo Izmajlovič Rodjičev izraža navdušenje, s katerim se je odzval bratskemu pozivu, da se udeleži tega narodnega praznika slovanske svobode, zalite s toliko krvjo. Sivolasi govornik kliče s tresočim glasom, kako trdna je njegova nada, da se bo vzdignil tudi ruski narod in da bo konec njegovemu trpljenju. Prišel bo dan slovanskega preporoda, kajti pravica mora zmagati in prišel bo mir vsej zemlji, koder stanujejo Slovani, od Jadranskega do Baltskega morja. Pozdravlja zedinjene Sokole in jih poziva, da vrše svojo nalogo za okrepitev in ujedinjenje vsega Slovanstva. Da živi Jugoslavija! Da živi slovanska svoboda! Živel Slovanstvo! (Odobranje.)

Ruski poslanik Strandman se ni mogel udeležiti slavnosti in je poslal pismo, v katerem srčno pozdravlja Sokolski Sabor.

Prečitalo se je obilo pozdravov. Verifikacijski odbor je odobril 576

mandatov sokolskih delegatov in nato se je konstituiralo predsedništvo Sabora. Tajnik Bogunović je prečital načelno stališče Sokolskega Saveza SHS o odnošaju Sokolstva k državi (gl. »Sokolski Glasnik« št. 6 in 7). — Kralju Petru in regentu Aleksandru je poslal Sabor brzojavni pozdrav.

Javna telovadba 28. junija.

Po svečanem obedu v hotelu »Jelisavete« je odkorakalo Sokolstvo z vsemi godbami na telovadišče, kjer so bile tribune in sedeži nabito polne. Slovenci so nastopili s prostimi vajami članstva za ljubljanski zlet, s prostimi vajami žen za ljubljanski zlet in z vajami na petih bradljah; Hrvatje in Srbi so telovadili proste vaje za praški zlet 1920, zagrebške Sokolice vaje z okrašenimi loki in krasne rajalne vaje; na orodju so nastopile vzorne vrste slovenske, hrvatske in srbske istočasno, zagrebške Sokolice pa še posebej na bradlji.

Program je bil obsežen, a tako lep in izvršen tako točno, precizno, gladko in krasno, da je občinstvo kar strmelo.

Strmiški.

Kritika.

— — — živi dihur, ki noč in dan žre knjige, od sebe pa ne da nobene fige."

Pa ti pride literat, laži — literat, morda nič boljši od mene, pa ti brčne še to figo, poberi in jo — požere.

Tri tedne in tri noči sem premišljal in zlagal, potem pisal in brisal, popravljal in črtal, dopisaval in prepisaval, pol kile papirja sem porabil, pomislite pol kile, v teh dragih časih. Stopil sem potem na ulico, čakal ob vogalih, v roki zavitek, skrbno povit, s pravim pisanim trakom povezan, zavezan s pentljo v dvigube, kakor jih nosijo umetniki, čakal sem, dokler nisem dočkal urednika.

„Kaj novega, gospod urednik? Lepo piše vaš list. Rad ga prebiram. Vsak dan ga kupim. To je prava demokracija, da prinaša najrazličnejše stvari od najrazličnejših sotrudnikov.“ Nič! Ne reagira. „Vročina je, gospod urednik, slaba letina bo, če ne bo dežja. Stopiva no malo notri, da ne bova stala kar tako ob vogalu. Liter boljšega po dvajset, pa hitro!“ Seveda. Pobobnam malo po zavitku. (Na zunanji strani sem bil napisal, daleč vidivo: za sobotni podlistek.)

In ko sva bila posušila že tretji liter, sem ga pripravil do tega, da „bo sprejel, če bo le prostor pripušal.“

Pa ti pride literat — kritikaster, me oblaži v „Jutrajnih sanjah“, da so moje, prosim moje, „Reminiscence“ produkt solzavega dedca, ki je najbržer v zadnjih lačnih letih trpel ne samo na želodcu, ampak tudi na živcih, da je profano, da se upa tako človeče, ki še ni spisal in objavilo piškavega oreha vrednega duševnega produkta, da se tedaj upa imenovati našega, prosim, našega Cankarja Krmežljavčka in da bi bilo kaj hvalevredno, da me predajo javnemu zaničevanju. In potem, da nimam dikcije (seveda misli na benedikcijo, kakor da bi si moral vže naprej izprositi njegovega blagoslova, če smem pisati podlistke), dalje, da v osmem odstotku podlistka nima nikakega pomena, če pišem, da predavatelj vedno pogleduje svojega kronika, da bi bilo pravo, če bi rekel krvnika, da v 13. odstavku manjka med veš in kadar, vejica, da bi se moralo glasiti v 22. odstavku palačo in ne palača, da pravimo vendar Velika Britanija in ne Britanija, no, da je sploh predrznost pisati podlistke, zakaj le čevlje sodi naj kopitar (hotel je menda reči šiva) in naposled, da naj se sploh več ne prikažem na ulici, zakaj, če me dobi, mi sešteje in pretare kosti.

Tak tako! Črna zavist. Kakor da bi imeli samo literatje pravico v zakup, pisati podlistke, drugi naj jih prebirajo in — molčijo. Tako nekako, kakor pri humorističnem listu „Smeh“, ki ga imajo v zakupu samo trije; samo ti trije

imajo namreč oblast in pravico, slikati ter slikariti po listu.

Prijatelj Drago je bil sodelovalec tega lista, pa samo tako, da je pač slikal in karikiral, pošiljal svoje proizvode vsako soboto uredništvu, troperesna deteljica je pa pridno metala vse v — koš. Ne boš, Jaka! Kako pa mi izgledamo, mi, ki smo takorekoč intabulirani, kako naj izgledamo vsi trije, v podobah in besedi?!

Pa stopim na ulico in se vstavim ob vogalu. — „Mariborski dela — vec!“ Pomolim dečku 30 vinarjev. „Si bral?“ „Nak!“ Pomislim in stopim naprej. Če bi me poznal, pa bi bral. Morda pa sploh ne zna brati, nebogljenček. Treba bo dosti narodnega dela. Nasproti pripopiha znanec. „Si bral?“ — „Sploh ne berem.“ Lejte no, pomislite, kam je vojna dovedla ljudi. Sploh ne bere. Pa moj podlistek bi bil lahko bral. Odleglo bi mu. Vse sovraži, nikomur ne zaupa. Če bi stopil za njim? Se je že skrtil za vogalom. — Pred seboj zagledam prijatelja. Stečem za njim. „Si bral?“ „Kajpak, ravnokar; krasno, divno. Kaj mišliš, bo ostal naš?“ „Kdo, kje? Cankar da ne bi ostal naš?“ „Ne, mislim Celovec.“ Nesramnost. Hamba!

Treba bo d.ugače začeti. Začelo je liti kakor iz škafa. Ves premočen stopim v gostilno pri „Nočni srajci“, kamor je zahajal tako rad moj prijatelj Drago. Sedel je

Omeniti je treba, da je vojaška oblast poslala na vežbališče vse novince in vobče vse vojaštvo, kar ga ni bilo slučajno v službi. Pohvalno moramo konstatirati tudi, da se na telovadišču niso točile alkoholne pijače niti med telovadbo, niti pozneje. Saj smo sklenili načelno, da pri javnih nastopih Sokolstva ne sme biti več mesta za alkohol.

Zvečer 28. junija se je razdelilo Sokolstvo na dve strani: V gledališču je bila slavnostna predstava, v hotelu »Sloboda« pa koncert muzike kraljeve garde. V mestni hiši je dal načelnik raut vojvodi Mišiču, zastopnikom vlade, narodnim poslancem in ostalim gostom.

(Dalje prihodnih.)

Političen pregled.

Italija ne misli na koncesije na Tirolskem. Pariz, 3. julija. V italijanskih političnih krogih v Parizu demantujejo formalno vse vesti, ki pravijo, da je Italija pripravljena odstopiti del Južnega Tirolskega Avstriji proti temu, da se nevtralizuje vsa bivša tirolska kronovina. Italijanska politika se bo gibala v smeri, ki jo je označil Tittoni v rimskem parlamentu. Nova italijanska meja ostane na Brennerju. Odbor četvorice je v tem oziru v popolnem soglasju z italijansko vlado. To vprašanje torej ne more biti več predmet pogajanj med Italijo in Avstrijo.

Komisije za izvedbo mirovne pogodbe. Pariz, 3. julija. Osnovali sta se dve komisiji, ki imate nalogo, da zagotovite izvršitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Ena komisija se bo bavila z gospodarskimi, druga pa s teritorialnopolitičnimi vprašanji. Obe komisije se bosta pogajali z Nemci ustмено, ne pisemskim potom.

Ruski veleposlanik na mirovni konferenci. Pariz, 3. julija. Najvišji svet mirovne konference je včeraj popoldne zaslišal Maklakova, ruskega veleposlanika, in romunskega ministrskega predsednika Bratiana. Najvišji svet je razpravljal o vprašanju glede pripadnosti Besarabije, ker je admiral Kolčak vložil protest proti priklopljenju Besarabije k Romuniji. Splošno se sodi, da bo mogoče v tem vprašanju doseči za obe stranki zadovolju-

v kotu, pred seboj moj podlistek. Roke ob sebi, glavo nazaj, usta odprta. Smrčal je zelo pomenljivo in tako ganljivo, da se prekoračim in prisedem. „Gde si Drago, da te k meni ni—ma. Tak si vendar bral?“ Pa porinem poln kozarec predenj. „O—o—o—han. Mhm. Zdeha se mi. Nemara bo dež. Ravno tri dni in dve noči nosim „Delavca“ po žepih. Kaj misliš, da pridem do branja? Saj človek nima časa.“

Plačam, vstanem, grem.

Nikjer pravice na svetu. O, hlapec Jernej, ti boš moj patron.

Kar vrtelo se mi je v glavi. Tretji dan ni mojega podlistka bral še nihče, kako naj ga bere kdo četrti, peti dan, naslednje dni?

Sramota! Ha! Eden ga je bral! Ta naj plača račun. Za njim! Pa kam?

Obletel sem v največji plohi, prosim, brez marele, vse ulice, notabene nerazsvetljene ulice, vse kavarne. Prisopiham do uredništva „Jutrajnih sanj“. Pod cestno svetilko ob vogalu stoji dolga, mršava, črna postava, dežnik pod pazduho, vtopljen v popolnoma premočeno cunjno papirja. Ha! Jutranje sanje! Ta—je je.

Kakor bi treščil se zakadim vanj, ga zgrabim za vrat, privijem k sebi, da mi je njegova pisana prutlja, ovita ob vratu, silila naravnost v usta.

„Si bral?“ „Fu—pu—stite me, gospod, mar, mar ste li bolni na živcih? He—hej, pomagajte, pomagajte, policija!“

joč kompromis. Vredno je zabeležiti, da je mirovna konferenca prvič zaslišala Maklakova v njegovi lastnosti kot ruskega veleposlanika. Maklakova je imenovala za poslanika že provizorična vlada kneza Lvova. Maklakov je ostal v palači ruskega poslanštva, dasi ni priznal Ljeninove vlade, in je že od prvega začetka vedno zastopoval vlado admirala Kolčaka. Vsi republikaški listi izražajo svoje zadoščenje, da je mirovna konferenca stopila v direktno zvezo z ruskimi protiboljševskimi krogi.

Homatije v Italiji. Milan, 3. julija. V m. s. u. Forli vlada že nekoliko dni organiziran proletarijat. Italijanske oblasti so brez vsake moči Vlado izvršuje lokalni sovjet. Kakor poroča „Avanti“, je izdala ta lokalna sovjetska vlada nebroj naredb in ukazov docela po boljševiškem vzorcu, osrednja vlada je docela brez glave.

Milan, 3. julija. Turatti je včeraj poslal predsedniku parlamenta interpelacijo o poskusih, ki jih je izvedlo neko tuje poslanštvo, da vpliva na ministrsko krizo, in o p. setih uradnikov tega veleposlanštva, ki so imeli namen, da vprizore zarote proti parlamentarni instituciji. Interpelacija se nanaša na dogodke, ki vzbujajo veliko pozornost, o katerih pa cenzura ne pripušča nobene razprave. D' Annunzio in Mussolini namreč docela odkrito pripravljata upor proti ministru Nitti. Popolnoma napačno pa je domnevanje, da stoji za temi nacionalističnimi spletkami francosko veleposlanštvo.

Milan, 3. junija. Po docela zanesljivih informacijah se pripravlja v Italiji generalna stavka, ki izbruhne 21. t. m.

Milan, 3. julija. „Avanti“ objavlja poročilo o socialistični konferenci v Southportu. Glavna točka konference je bila intervencija v Rusiji, druga točka pa nacionalizacija rudnikov. Kot protest proti podpori Kolčakove vlade se je sklenilo, da se priredi v celi Evropi velika akcija dne 21. in 22. julija.

Grob junaka — rojaka.

Ko so naše hrabre čete v zvezi z brati Srbi pognale nemško roparsko vojsko v divji beg ter zopet osvobodile lepo našo domovino — tužni Korotan, porabil sem prvo priliko in obiskal grob mojega birmanca, vzor jugoslovanskega junaka, mojega najboljšega prijatelja — nadporočnika Malgaj-a, ki je padel v bojih na Tolstem vrhu pri Guštanju 6. maja 1919. Nemške beštije, na čelu jim bivši nemški podžupan trške občine Guštani, so prvotno zahtevale, naj se Malgajevo truplo vrže v vodo, katera ga naj zanese v Srbijo, češ tja ga je vedno vleklo srce.

Tudi so nemške hijene pljuvale na njegovo truplo.

Hal! Kako je rekel? Na živcih? Pravi je. In začel sem ga mikastiti in suvati, škrapati in sčipati, uhati in lasati. Branil se je, ubranil se ni. „Zdaj ti pokažem, kako se štejejo kosti, griva ti suha, preklja — prekljon, kritikaster — kritikastron. Tako sakramilijonsko te prižvižgam, da ne boš več imel veselja, obirati poštenega rodoljuba, ki je ob enem demokrat. Na, cigan ciganski, a še eno!“

Kar začutim pod rebra silen sunek, na nočni omarici se zasveti sveča. „I, tak daj no vendar že enkrat mir. Vsaj po noči. Prirobantiš ob dveh domov, potem pa še tiste ure brcaš po postelji in kričiš o nekih rekonvalescencah in katastroh. Kaj naj vsako leto kupujem novo perilo? Na, poglej, kakšen si! O križane rane, kaj si pa naredil s posteljo?“

Ves prepoten sem držal pernico tesno privito k sebi iz njene notranjščine je pa frfotal gosji mah ter polnil spalnico. V levici sem stiskal kos rjuhe, ki je bila pretrgana — od vrha do tal. Desna noga je pa tičala skozi sredino svilene odeje, da sem se komaj razrešil.

„Tisto popivanje, da veš, se bo nehalo, pa naj bo že liter po 20 ali po kroni. Pa tudi podlistkov ne boš več pisal!“

O, hlapec Jernej, kje si, kje je tvoja pravica?

Hudo je na svetu.

Podlistkov pa ne pišem več.

Pokopali so ga slednjič na desni strani mrtvašnice na guštanjskem pokopališču, kjer navadno pokopljejo samomorilce. Ko zagledam grob, se mi skrči srce bolesti in svete jeze. Solze so porosile njegov sveži grob, ki je poln cvetja in vencev s slovenskimi trobojnicami. Nemško vojaštvo je namreč prepovedalo Slovincem in Slovenkam udeležiti se pogreba, urediti in olepšati njegov grob.

Vrle slovenske Korošice se pa tega niso vstrašile ter so vkljub prepovedi uredile in ovenčale gomilo z vencem, slovenskimi trobojnicami ter vsadile na isto razne cvetke.

Eni devčiči so celo grozili, da jo ustrelje a vkljub temu je bil grob vedno lepše ovenčan. Cesar niso mogli storiti pri belem dnevu, napravili so na skrivaj v temni noči. Najlepši šopek je položila na njegovo gomilo slovenska šolska mladina iz Prevalj s sledečim napisom »Junaku nadporočniku Malgaj-u, osvoboditelju tužnega Korotana polaga ta šopek v znak hvaležnosti slovenska šolska mladina iz Prevalj.“

Kdor svoj narod ljubi
ter noče biti rob
temu krvnik glavo rubi
tja v hladen pade grob.

Ogledal sem si tudi kraj nesreče, kjer je padel ta vzor jugoslovanski junak. Na tolstovrškem hribu, v smrekovem gozdu nad izvirom »Tolstovrške Slatine«, pet minut od železniške proge in državne ceste Maribor—Celovec, je še danes na vitko smreko naslonjena lestva, raz katere je opazoval in popeljeval pokojnik svojemu oddelku, kateri je zadrževal cel dan nemško fronto.

Na mestu nesreče sem še našel njegovo vizitko, člansko legitimacijo Slovenskega planinskega društva in raztrgane kose njegove uniforme. Zemlja je napojena z njegovo krvjo. Žalosten, potrj sem obstal na tem nesrečnem mestu, zahtel na glas ter s težkim srcem odšel.

Prijatelji in znanci, ki bodete hodili tu mimo, bodete lahko našli kraj nesreče ki je zaznamovan na najbližji brezi z F. M. † 6./V. 1919. Lastnik gozda mi je obljubil, da postavi na mestu nesreče primeren spomenik.

Tamošnji prebivalci so mi pripovedovali, da niso pustili nemški vojaki nobenega civilista blizu trupla pokojnega, ker so si hoteli med seboj plen razdeliti.

Nemški vojak Schneider se je hvalil v neki guštanjski gostilni, da ima 11.000 kron Malgajevega denarja, ostalo so si njegovi nemški tovariši razdelili med seboj.

V smrekovem gozdu na tolstovrškem hribu si žrtvoval za obrambo naše jugoslovanske zemlje svoje mlado nadopolno življenje — ti idealna zlata duša!

Gruda jugoslovanskega Korotana katero si tako ljubil naj Ti bode lahka, dokler Tvojih junaških kosti ne prepeljemo v Tvoj i moj rojstni kraj, lep prijazen slovenski Št. Jurij ob Južni železnici. Franc Goriški.

Dnevne novice.

Socialni demokrati proti stavki. Kakor znano, imajo v Nemčiji socialni demokrati vlado v rokah. Ne gre jim vse po sreči. Zdaj so pričeli stavkati železničarji. In čujte, kaj se je zgodilo. Socialnodemokratski vojni minister Noske je zagrozil, da bo uporabil tudi vojaško silo, da zaduši stavko. Delavci pa, ki ne pridejo v gotovem roku na delo, bodo odpuščeni. To bi pri nas sodrug Kopač kričal, če bi se le ena stotina tega storilo, kar se godi v socialnodemokratski nemški republiki.

„Marburger Zeitung“ piše še vedno o dveh deželnih jezikih. Dobro bi bilo, da bi merodajni krogi temu listu enkrat za vselej jasno povedali, da izhaja v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, v kateri poznamo samo en deželni jezik in ta je jugoslovanski. Če pa noče tega priznati, naj se mu pa omogoči, da bo lahko izhajal kot »Grazer« ali »Wiener Zeitung«.

Izletniška vlaka na koroški progi. Na progi Maribor glavni kolodvor—Dravograd—

Meža se vpeljeta z veljavnostjo od 6. julija do preklica, najpozneje do 30. septembra 1919 izletniška osebna vlaka št. 417/a in 414/a, ki vozita ob nedeljah in praznikih. Vlak št. 417/a odhaja iz Maribora gl. kol. ob 13. uri 20 min. in prihaja v Dravograd—Mežo ob 15. uri. Vlak št. 414/a odhaja iz Dravograda—Meže ob 19. uri 45 min. in prihaja v Maribor gl. kol. ob 21. uri 20 min. Za izletniški vlak je dovoljen, če se ga porabi v obeh smereh, 50% popust pri tarifnih pristojbinah osebnih vlakov. Prvi tak izletniški vlak vozi tedaj že v nedeljo, 6. t. m.

Slovenska drama na turneji v Mariboru. Predvčeraj so igralci slovenskega narodnega gledališča igrali v tuk. mestnem gledališču pod režijo g. Hinka Nučiča Funtkovo enodejansko „Za hčer“ in Heyermanovo karakterno študijo „Amnestija.“ Drama „Za hčer“ nima posebne literarne vrednosti in je tudi iz dramatičnega stališča slaba, ker pisatelj pusti stati soliste na odru brez vsake igre, kar je zlasti za igralca, ki si mora ta čas ustvariti nemo ulogo, jako mučno. Očeta, ki vzgoji svojo hčer umetnosti, da bi postala enkrat slavna pevka in ki oslepi vsled prevelikega dela s prepisovanjem not, je igral g. Nučič. Njegova karakteristika slepega umetnika, nekdanjega opernega kapelnika je bila dobro naštudirana, maska izvrstna. Njega hči ga. Juvanova je podala pravi tip razočarane mlade umetnice, ki ima še premalo zaupanja v svojo umetnost in ki se vedno boji zlobne svoje mačeha. Najbolj je ugajala tedaj, ko je sama z očetom govorila oko v oko. Tisti stavki niso bili Funtkovi ampak njeni; vsaka beseda je razodevala ljubezen do očeta in strah pred zlobno mačeho. Mačeho je predstavljala ga. Bukšekova. Prava Ksantipa, divja in zlobna zlasti še po porazu svoje pastorka v gledališču, je jasno pokazala pravi značaj okrutne ženske. Sosedji je gpđ. Rakarjeva dala pravi prikupljivi značaj, dobre, postavne vdove. „Amnestija“ je pač karakterna študija in nekako preizkuševališče umetnika, ali je svojega poklica ali ne, kajti če v petih tako različnih vlogah nastopa isti igralec, je pač nekaj težkega in gotovo je, da je take vloge zmožen le cel umetnik kot je g. Nučič. Tistega njegovega prvega starca ne pozabim nikdar. „Amnestija“ je razglašena, toda stavec noče nazaj med svet, ki ga ne pozna več in ko vidi, da je k temu prisiljen, gre in se obesi v svoji celici. Barva glasu je bila zelo dobra, težavna gradacija izborna. Tudi ostalim vlogam, kjer je nastopil kot mladenič, ki ljubi izgubljenko, kot bovi-vant, knjigovez in star revolucionar, je bil g. Nučič kos. Kot knjigovez, jetnik sobe št. 113, je bil na vrhuncu zlasti takrat, ko se porayna z svojo nemo hčerjo, ki je porodila nezakonsko dete, katero je on zadavil. To je bil pretresljiv prizor, ko je skesana hči silila vanj in ga s svojimi čudnim tarnanjem prosila odpuščanja. Tisti duševni boj in v njem zmaga ljubezni je bil zares krasen. Kot mati nesrečno zaljubljenega mladeniča celice št. 83 je igrala ga. Bukšekova v splošno zadovoljnost. Kdor jo je videl v prvi igri, kjer je igrala popolnoma nasprotno vlogo, je lahko sam spoznal njeno dobro karakteristiko. Gluhonemo hčer knjigoveza celice št. 113, je izborna rešila gpđ. Rakarjeva. Bolj plastično pač ni mogla podati slike gluhoneme neboljenke in v nemi vlogi je izražanje svoje bolečine z mimiko naravnost umetniško izvajala. Ravnatelj kaznilnice je bil g. Bratina, ki je tu pokazal spet izreden talent v izbiranju značajev, tudi njegov paznik g. Prek je bil na pravem mestu. Gledališče je bilo nabitno polno. G. Strniša.

Svoboden izvoz vina. Iz Beograda poročaja, da je vlada dovolila svoboden izvoz vina. Za izvoznice je treba zaprositi »Centralno upravo za trgovački promet sa inostranstvom v Beogradu, podružnica v Ljubljani«, z voznim listom. Poleg kolka za 12 kron je od vagona plačati pristojbino 1000 dinarjev.

Umrli so: Klemenčič Franc, viničar; Eis Jožef, revident južne železnice; Mark Radinko, sin zobotehnik; Ludovik Nawratil, nadrevident južne železnice; Marija Marko, žilija; Andrej Majcen, mizarski mojster;

Anton Faleš, posestnik, ki so ga prepeljali v Slivnico.

Zasebno uradništvo Slovenije. V nedeljo dne 29. m. m. se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani izredni občni zbor „Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju.“ Zborovanje je vodil predsednik Ivan Hiter. Iz poročil posnamemo: Razvoj organizacije zasebnega uradništva je na Kranjskem prav zadovoljiv, na Slovenskem Štajerskem pa neugoden. Krivda leži na odboru krajevne skupine v Celju, ki je prevzel nalogo, da organizira zasebno uradništvo na vsej Slovenskem Štajerskem, ki pa prav nič ne deluje. Osrednji odbor je vsled tega sklenil, da se odbor krajevne skupine v Celju razpusti, skliče občni zbor krajevne skupine in izvoli nov odbor. — Od zadnjega občnega zbora je bila organizacija precej gibljiva. Šlo je za zvišanje službenih prejemkov raznim skupinam. Najpovoljnejši uspeh je v tem dosegla skupina uradništva denarnih zavodov. To ima pripisati svojemu solidarnemu in odločnemu nastopu ter smotrenemu delu, s katerim zasleduje uresničenje svojih zahtev za bodoče. Skupina uradništva zavarovalnic v svojih zahtevah ni imela posebne sreče. Povod tiči v tem, ker leže centrala tukajšnjih zavarovalnih zastopov izven Jugoslavije in se je moglo naše uradništvo z zastopniki centrala pogajati le posredno po nemškem uradniškem društvu, dočim je ugodno rešitev pri banki Slaviji ovirala prememba lastnika. Tudi bi se moralo uradništvu te stroke pripraviti več vzajemnosti. — Skupina uradništva industrije, obrti in trgovine se je z vso vnemo oprijela statističnega dela, da si potem zakonske odredbe izposluje izboljšanje svojega položaja. — Skupina uradništva premo-govnikov Trbovlje, Hrasnik, Zagorje in Kočevje čaka še vedno nestrpnost rešitve svojih že meseca marca predloženih zahtev. Zadeva se nerazumljivo zavlačuje po raznih pisarnah. Ugoditvi nasprotujeta vlada in družba. Dokazano pa je, da poduradnik kot najboljši delavec, na katerem teži breme vse odgovornosti, v mnogih primerih ne dobiva onih prejemkov kakor delavec, poleg tega pa mora svoja živila v delavskem konsumu plačevati veliko dražje nego delavec. — Popolnoma nedelavna je skupina odvetniških in notarskih nastavljenec v Ljubljani, dasi bi bilo ravno tej skupini potrebno prav mnogo smotrenega dela v izboljšanje svojega položaja. (Vodkinja pisarne nekega odvetnika z 18 službenimi leti pri istem šefu ima mesečnih prejemkov K 180—) — Razvoj in obseg organizacije je zahteval premembo pravil, namesto katerih se uvede v smislu naredbe pokrajinske vlade za Slovenijo pravilnik. Po tem dobe posamezne krajevne in strokovne skupine več prostosti v svojem delovanju. Radi krajše označbe se društvo za naprej imenuje: »Društvo zasebnega uradništva (DZU) na slovenskem ozemlju«. Pristop k društvu imajo kot člani tudi sorodna društva, ki zasledujejo iste cilje. — Sprejel se je nadalje pravilnik glede podpor, ki jih bode društvo delilo svojim članom ob a) boleznih, b) brezposelnosti, c) preselitvi v oddaljene kraje in č) smrti. Pravilnik stopi v veljavo 1. oktobra t. l. Pravico do podpor ima vsak član, oziroma članica, ki je plačal 12 mesečnih prispevkov v podporni sklad. Podpora ob boleznih in posmrtnina se zvišuje z dolgotrajno članstvom. Podpornina se bode pobirala obenem s članarino, ki se za 50% za vsak razred zviša. Članom naj bo ležeče na tem, da se društvo gmotno čimpreje in kakor najbolje utrdi, da bode moglo svojim članom v kratkem še izdatneje pomagati. — Končno so se sprejele resolucije, s katerimi zasebno uradništvo zahteva: čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja — starostno in invaliditetno zavarovanje — ter preskrbo vdov in sirot, znižanje cen življenjskim potrebščinam z odprtjem mej, odpravo carine in preprečenjem veriženja, ter prodajo mesa v ljudski mesnici tudi zasebnemu uradništvu za isto ceno kot javnim nastavljenecem.

Ameriška pomoč. Osebe, katere so otroke prijavile, ter izkaznice za živila niso dobile, imajo v torek dne 8. julija predpoldne pri izdaji krušnih kart, Hammerling ulica št. 3,

sprejeti. Živila se izdajajo na bele in rumene izkaznice v petek popoldne, na rudeče in zelene v soboto popoldne med 15. in 17. uro v Elizabetini cesti št. 14.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Izdajica Tkalec pobegnil.

Ljubljana, 5. julija. Izdajica nadporočnik Tkalec je na eskorti iz Ljubljane v Zagreb pobegnil.

Lakota v Budimpešti.

Dunaj, 4. julija 1919. Kakor poročajo tukajšnji listi, je v Budimpešti grozna lakota. Na tisoče ljudi zapušča mesto. Ceje karavane potujejo proti zahodni Ogrski in avstrijski meji.

Grof Zichy ustreljen.

Temešvar, 4. julija 1919. Kakor poročajo z Dunaja, so komunisti na ukaz Bele Kuna na javnem trgu pred parlamentom ustrelili bivšega naučnega ministra ogrskega grofa Aladarja Zichyja, ker je poskušil pobegniti iz zopora v Rakošpaloti, kjer je bil dalj časa interniran. Predno so ga ustrelili, so ga pretepali ter mučili.

Italija in Ogrska. — Italija protestira.

Dunaj, 4. julija. Šef italijanske vojaške misije v Budimpešti je zopet poslal Beli Kuno noto, v kateri pravi, da je Samueli sicer navidezno ustavil prelivanje krvi v Budimpešti, vendar pa to tem groznejše izyršuje v provinci. Nota zahteva, naj se to takoj ustavi, sicer bodo morali ljudski komisarji za vsako grozovitost osebno jamčiti. Značilna je izjava, ki jo je Bela Kun napravil nekemu angleškemu časnikarju. Kun je namreč odkrito priznal, da je izdal štiri milijarde v propagandne svrhe v inozemstvu. Pri tem se je okoli 60 odstotkov nekako poizgubilo.

Mirovna konferenca.

London, 4. julija. (Reuter.) V zbornici je izjavil Bonar Law, da še ni mogoče povedati dneva, ko bodo predložene mirovne pogodbe Avstriji, Ogrski, Bolgariki in Turčiji, vendar se bo to, kakor hitro mogoče zgodilo.

London, 4. julija. „Daily Mail“ poroča: Ker je avstrijska pogodba zgrajena na načelih, ki veljajo za nemško pogodbo, tedaj so odločili, da bodo uporabili vse koncesije, ki so jih dovolili Nemcem, tudi pri nemškoavstrijski pogodbi, v kolikor se tičeje principielnih vprašanj, in ne posameznosti. Nemški Avstrijci bodo dobili po sprejemu zadnjega dela pogodbe, ki bo izročena koncem tega tedna, rok desetih dni za odgovor.

Hindenburgovo slovo.

Weimar, 4. julija. Generalfeldmaršal Hindenburg je danes zapustil Colberg. Obenem so raspustili najvišje armadno poveljstvo. Min. predsednik Bauer je poslal Hindenburgu v imenu državne vlade prvojavko, v katerem mu še enkrat izreka neizbrisno zahvalo za vse usluge. Tudi vojni minister Noske je poslal odhajajočemu Hindenburgu v imenu nove nemške armade zahvalno brzojavko.

Pod komunistično vlado.

Dunaj, 4. julija. V Budimpešti vedno bolj narašča draginja. Škatljica egiptovskih cigaret velja 540 kron, eno jajce 12 kron, kilogram surovega masla 300, boljši obed 370 kron.

Mariborsko slovensko žensko društvo.

5. julija 1919 ob 20. uri zvečer v dvorani „Nar. doma“ javno predavanje o

„VIDOVEM DNEVU“.

Predava prof. dr. P. Strmšek.

MALA OZNANILA.

Kopalna banja je na prodaj v Maltezerjevi ulici 23, I. nadstr., levo.

I. Mariborski bioskop

Tegethoffova cesta.

Največje in najimunitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od sobote 5. do 8. julija 1919:

Vaza Semiramide

Fantastični dogodek v 4 dejanjih.

Baby, Šaloigra.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v nedeljah in praznikih ob 1½, 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Marija Florian, šivilja

Maribor, Glavni trg 18, II. nadstr.

prevzame vsakovrstno šivanje obleke, fine in preproste, bluze, krila, vsakovrstno perilo za moške in ženske. 3-1

Pisalni stroj „Adler“

prav dobro ohranjen, se prodaja. Prašati je od 12. do pol 14. in v nedeljah od 8. do 12. Sušteričova cesta št. 14, Studenci.

Pletenje, podpletenje in popravila nogavic

prevzame

Strojna pletarna Valburge Oman
Maribor, Šolska ulica 4.

RAZPIS.

Pri novo ustanavljajočem se „Jugoslovanskem generalnem komisarijatu za promet in turisticno za Slovenijo“ v Ljubljani, se razpisuje 1 ali tudi 2 pogodbeni službeni mesti začasnih tajnikov generalnega komisarijata z mesečno plačo 1200 in 1000 K.

Prosilci morajo poleg primerne splošne izobrazbe dokazati obsežno strokovno usposobljenost glede prometa tujcev in turisticke, v kateri namen je prošnjam priložiti izčrpen curriculum vitae in morebitne reference. Vsled važnosti generalnega komisarijata se bodo upoštevali samo prvovrstni prosilci.

Primerno opremljene in kolekovane prošnje je predložiti

do inkluzivno 16. julija t. l. pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani. V Ljubljani, dne 1. julija 1919.

Vodja poverjeništvu za javna dela:
Ing. Klinar I. r.

Knjigarna in veletrgovina

Vilko Weixl

Maribor, Glavni trg št. 22

priporoča:

Prvi slov. modni album »Favorit« . K 3'50
Habsburžani in njih preteklost . . . 1'50
Jurčič, I. zvez., broš. K 14'—, vez. „ 18'—
Besni „ 32'—, „ „ 38'—
Rožni grm (Golar pesmi) „ 8'—
Cirilica „ —'30
Lepa naša domovina, za meš. zbor „ —'30

Velika zaloga drugih leposlovnih knjig, papirja, razglednic, ter stročnic za cigarete in cigaretni papir. 6-1

Obsežna knjigovoznica, izdelovanje šolskih zvezkov, papirnih vrečic ter srečk za srečolov.

Mariborska

specijalna

delavnica za

popravila ur

F. Kneser i drug

Grajska ulica št. 5.

Mariborska svetlolikarna in

apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5-8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

K. PIHLER

trgovina z manufaktur. blagom

Maribor, Glavni trg 13

priporoča

svojo veliko zalogo blaga za moške, ženske in otročje obleke, srajce, nogavice, predpasnike za moške in ženske.

Vsakovrstno blago za podloge, lepi svileni in cajgasti robci, žepni robci.

Trgovina kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Vladimir Pavlišek

Maribor, Grajska ul. 16

se priporoča!

Restavracija „Križev dvor“

Topla in mrzla jedila. Vsak dan sveže pivo. Izborna vina.

Sobe za tujce.

Dijetetični sanatorij

Rogaška Slatina

Sezona maj — september

Sezona maj — september

Zdravniško vodstvo dr. Lavrič

4-3

za vse kronične bolezni želodca in črevesa, jeter in ledvic, za vse bolezni preosnove (sladkosečnost ali cukrovka, debelost), za putiko (arthritis urica, uratična diateza).

Okrepčevalne kure za bledične in slabokrvne rekonvalescente po pljučnih in srčnih boleznih in za bolne na živčevju.

Dijetetično zdravljenje po metodah prof. dra. Noordena, fizikalna terapija po načinu in običajih svetovnega zdravilišča Wiesbaden-a.

(Za tremi ribniki)

Gostilna „Pri lovskem domu“

(Za tremi ribniki)

Krasen vrt, lepo kegljišče, izvrstna kuhinja, izborna vina!

Vsak dan: Sveže pivo, kisto mleko, sir s smetano, sveže sirovo maslo, kava!

Priporočam se izletnikom iz Maribora.

Jurij Crnič, gostilničar.